

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/189579,W-Przemyslu-oddano-hold-ofiarom-niemieckiego-i-sowieckiego-totalitaryzmu.html>

29.04.2024, 09:30

W Przemysłu oddano hołd ofiarom niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu

23 sierpnia 2023 roku w Przemysłu, w 84. rocznicę podpisania zbrodniczego paktu Ribbentrop-Mołotow, prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki otworzył wystawę „Zbrodnie niemieckie i sowieckie na Polakach 1939-1945”.

Rzeczywiście, odzyskanie niepodległości przez pol granicami pozostało wielu Polaków. Liczni z nich zamieszkiwali w dwóch sąsiednich z naszym krajem państwach Związku Sowieckiego (było ich tam około 1,2 miliona) i Niemczech (około 1 miliona). Postawa komunistyczna władze sowieckie oraz władze niemieckie – zwłaszcza po objęciu władzy przez nazistów – były nastawione negatywnie do naszego kraju, sytuacja polskiej mniejszości stawała się tam z roku na rok coraz gorsza.

ZANIM NADESZŁA WOJNA

Partyzanci z niemieckiej polki politycznej (NWD).
Fot. Donema publiczna

Wiosną, na których najczęściej dochodziło do nazistowskich zryków wobec Polaków były Śląsk i Wolne Miasto śląskie. Miały tam miejsce liczne przypadki ograniczania działalności polskich organizacji społecznych i kulturalnych, także pobór członków ich władz i aktywistów. Najbardziej jaskrawe represje zostały wymierzone w osoby, które w pogłoskach niepodległości opowiadały się za przyłączeniem do Polski ziem zaboru pruskiego.

Wiosną 1940 roku, w Katyniu, w lesie, w miejscu, gdzie w 1940 roku...

Jej polityczną przynależność do Operacji polskiej. Była ona masową stróżnią na Polakach i osobach o polskich korzeniach, które oskarżono o przynależność do tajnych, antykomunistycznych organizacji i spiskowanie przeciwko władzom. Naszych rodaków, wcześniej operujących się kolektywizacji i stalinizacji, określano jako „element niebezpieczny” i niechętny przewidywanej wojnie ZSRR z Polską i państwami Zachodu. Akcja, oparta na długotrwałych śledztwach połączonych z fizycznym i psychicznym tortowaniem więźniów, przyniosła tragiczny bilans: ponad 111 tys. osób zostało skazanych na karę śmierci, a blisko 30 tys. zesłanych do łagrów.

Zuzia Witekowska-Landa - gospodyni domowa i działaczka w organizacji „Wspomnienia” w Maszowie.
Fot. Centrum Naukowo-Informacyjne „Memoriał” w Maszowie

Franciszek Rodziewicz - student medycyny, 1928-1940 r.
Fot. Centrum Naukowo-Informacyjne „Memoriał” w Maszowie

W Przemyślu oddano hołd ofiarom niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu. Fot. Sławek Kasper (IPN)

W Przemyślu oddano hołd ofiarom niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu. Fot. Sławek Kasper (IPN)

W Przemyślu oddano hołd ofiarom niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu. Fot. Sławek Kasper (IPN)

W Przemyślu oddano hołd ofiarom niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu. Fot. Sławek Kasper (IPN)

W Przemyślu oddano hołd ofiarom niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu. Fot. Sławek Kasper (IPN)

W Przemyślu oddano hołd ofiarom niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu. Fot. Sławek Kasper (IPN)

W Przemyślu oddano hołd ofiarom niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu. Fot. Sławek Kasper (IPN)

W Przemyślu oddano hołd ofiarom niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość odbyła się przed Pomnikiem Zesłańców Sybiru i Ofiar Katyńskich, gdzie zaprezentowano wystawę i złożono kwiaty w hołdzie ofiarom sowieckiego totalitaryzmu.

- Pomnik Zesłańców Sybiru i Ofiar Ludobójstwa Katyńskiego, który stoi w Przemyślu, w swojej symbolice przypomina jeden z wagonów, którymi po 17 września 1939 roku Sowietnicy wywozili Polaków na odległe rubieże Syberii, do Azji Środkowej. Ten symbol i ten wagon przypomina, a wręcz

jest identyczny, jak wagony, które skradli Niemcy Polakom i za sprawą Deutsche Reichsbahn wywozili Polaków i Żydów do niemieckich obozów koncentracyjnych i obozów zagłady. Dziś 23 sierpnia Przemyśl – miasto-symbol pokazuje nam wszystkim jaka była właściwie różnica pomiędzy niemieckim narodowym socjalizmem a sowieckim komunizmem. Ta różnica była taka, jak szerokość koryta rzeki San, jak długość kładki przez San, a więc właściwie nie istniała

– podkreślił prezes IPN. Przypomniął, że 23 sierpnia 1939 r. dwa największe systemy totalitarne, kierowane przez Hitlera i Stalina, zawarły porozumienie podpisane przez Ribbentropa i Mołotowa.

– Tym dwóm zbrodniarzom wystarczyło tylko trzysta znaków i siedem paragrafów, cztery paragrafy w tajnym protokole, aby doprowadzić do likwidacji na kilka dekad kilku państw Europy Środkowej, w tym doprowadzić do czwartego rozbioru Rzeczypospolitej. Wystawa, którą dzisiaj prezentujemy, przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej, mówi o wypełnieniu, konsumpcji słów i protokołów, które zostały podpisane 23 sierpnia 1939 r. i wypełnione zbrodnią.

Przedstawiciele IPN uczcili ofiary zbrodni niemieckich, składając kwiaty pod Ścianą straceń na Zasaniu. W tym miejscu 31 grudnia 1943 roku Niemcy rozstrzelali dziesięciu polskich zakładników w odwet za zastrzelenie (28 grudnia 1943 roku) przez organizację podziemną agenta gestapo Stanisława Szajnę.

* * *

Wystawa „Zbrodnie niemieckie i sowieckie na Polakach 1939–1945”

przedstawia najważniejsze informacje na temat zbrodni dokonanych przez okupantów niemieckich i sowieckich na obywatelach polskich w latach wojny i okupacji 1939–1945. Przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Lublinie przy współpracy Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN Delegatura w Radomiu.

Wykorzystane fotografie i dokumenty pochodzą ze zbiorów m.in.: Archiwum Państwowego w Radomiu, Archiwum Państwowego w Gdańsku, Centrum Naukowo-Informacyjnego „Memoriał” w Moskwie, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Archiwum Akt Nowych, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Ośrodka KARTA, Muzeum i Miejsce Pamięci Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, Archiwum PCK, Teatru NN.

Więcej o wystawie

Zanim nadeszła wojna

W latach 1939-1945 niemiecka policja antysemicka przetrwała w Opatowie około 1000 żydów. W tym czasie w Opatowie miało miejsce wiele zbrodni. W 1941 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów. W 1942 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów. W 1943 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów. W 1944 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów. W 1945 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów.

WRZESIEŃ - TRAGEDIA CYWILI

W wrześniu 1939 r. niemieckie siły zbrojne wkroczyły na teren Polski. W tym czasie w Opatowie miało miejsce wiele zbrodni. W 1939 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów. W 1940 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów. W 1941 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów. W 1942 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów. W 1943 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów. W 1944 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów. W 1945 roku Niemcy przetrzymali w Opatowie około 1000 żydów.

* * *

23 sierpnia w 1939 r. ministrowie spraw zagranicznych III Rzeszy i ZSRS, Joachim von Ribbentrop i Wiaczesław Mołotow, podpisali w Moskwie układ o nieagresji, który przesądził o wybuchu wojny, co było równoznaczne z IV rozbiorem ziem polskich. Najważniejszą częścią porozumienia dwóch totalitarnych potęg był dodatkowy, tajny protokół uzgadniający podział Europy Środkowo-Wschodniej (w tym Polski) na niemiecką i sowiecką strefę wpływów. Ustalenia te stanowiły zapowiedź ludobójczej polityki, w tym Holokaustu, a także masowych deportacji oraz represji dokonywanych w imię zbrodniczych idei.

Decyzją Parlamentu Europejskiego od 2008 roku 23 sierpnia obchodzimy Europejski Dzień Pamięci Ofiar Reżimów Totalitarnych.

Przypominamy apel prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr. Karola Nawrockiego, aby pamiętać o wszystkich ofiarach dwóch równie zbrodniczych systemów totalitarnych.

- ▶ [Sławomir Kalbarczyk: Spisane czyny. Pamięć o sowieckich zbrodniach](#)
- ▶ [Marcin Przegiętka: Czy pakt Ribbentrop-Mołotow był „paktem dwóch marksistowskich ideologii”?](#)
- ▶ [Rafał Habielski: „Nie osłabiać »ducha obronnego«. Pakt Hitler-Stalin w polskiej prasie u progu wojny”](#)
- ▶ [IPNtv: Debata „Ribbentrop i Mołotow – podpalacze świata z woli Hitlera i Stalina”](#)
- ▶ [Dyskusja online „W obliczu tragedii – pakt Ribbentrop-Mołotow i wojna obronna” z cyklu „Geneza II wojny światowej”](#)
- ▶ [Po jednej i drugiej stronie linii Ribbentrop-Mołotow. Okupacja niemiecka i sowiecka ziem polskich w latach 1939-1941 w porównaniu, tom 1, red. nauk. Sławomir Kalbarczyk, Marcin Przegiętka, Warszawa 2020](#)